

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeteti hetilap.

TÖBB EGYLET KOZLONYE.

Elofizetési ár:

Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Aufzetési penzek és reklamatik a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében.

(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11-12. és d. u. 1-2-ig.)

Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Köziratok, levelek a szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor esztendőnkön meg.

Megjelenik minden vasárnapon.

Hirdetések jutányon áron vételnek fel.

Chernel Kálmán.

1822 - 1891.

Köszegnek egyik legjobb fia, egy fenkölt szellemű és minden intézményeinken nemes hévvel csüngő férfiú életét oltotta ki a kegyetlen halál: Chernel Kálmánt esztendőnkön temették.

Fájó érzet fog el, midőn e sorokat írjuk, mert tudatával bírnak a veszteségnek, mely az ő elköltözésével ért. Ezt hirdették oly meghatóan a középületeink homlokán napokon át szomorúan lengő gyászlobogók; ezt érzi még ma is és fogja még sokáig érezni városunk lakossága, melynek körében a megboldogult kevés megszakítással hét évtizeden át élt és működött.

Nem vállalt közhivatalt, nem volt fizetéses munkás; ő ingyen szolgálta e várost igen sok téren, s emellett a tudományok élte.

A hazai történetet kedvelte olyan nagyon, s mert szerette, lángoló hévvel az ő szülővárosát, Köszegét, ennek történeti múltjával foglalkozott sokat és nagy eredménnyel.

„Köszeg szab. kir. város jelene és múltja” című és két részből álló monografiája az ő fáradhatlan szorgalmának, levéltári, régészeti és helyszínradi kutatásainak minden esetre szép eredménye.

De dolgozott, hatott ő egyebütt és másként is. Testestől, lelkestől hazafi volt, s mint ilyen a magyarságnak szép szolgálatokat tett a városban. Szellemi és anyagi támogatásban részesítette mind-

azt, a mi Köszeg magyarosodását elősegíthetné vala. Roppantul szerette a tanuló-ifjúságot és azért szívesen vett részt minden iskolai ügyben. Az ifjúság jutalmazásában, segélyezésében mindig kivette a maga részét. Jutalmakat főleg olyanoknak osztogatott, a kik német létükre a magyar nyelvben tettek sikeres előmenetelt; segélyezésben olyanokat, a kik szegénységük mellett a magyar nyelv elsajátításában tüntek ki. A „gimnaziumi segélyező egyesület”-nek ő volt egyik leghathatósabb támogatója; az ő asztalánál naponként ült szegénysorsú vidéki tanuló. Ha mint iskolai elöljáró a gyermekcsereg köze vegyült, öröm ragyogott arcza, ha a közegei kapta gyermek magyar feleleteit hallgathatta. Ha évszóra búcsút mondott az ifjúságnak, utra valóul mindig figyelmeztette a távozókat, hogy a vakációban egyéb tanulmányok mellett a magyar szoról se feledkezzenek meg.

Kösi körben, de sokfelé hatott. És munkája áldásbózó volt. Nagy a veszteség, mely a várost érte hű és jeles fiának elköltözésével.

Legyen emléke áldott!

Chernel Kálmán (cherneihazi) született 1822-ik ápril hó 6-án Köszegen, hol atyja a dunántúli kerületi táblának volt helyi bírja. Elemi, egy gimnasiai iskolán Köszegen, a bölcseleti osztályokat Szombathelyen, a jogi tanulmányokat a pozsonyi Akademiában végezte. Az ügyvédi vizsgát az 1843-4 országgyűlés folyamán tett le. Sopron megyében mint tiszteletbeli, majd mint aktív segélyező hivatalosodván, őtet is az 1848-ki szabadságharc fegyverre szólította. A forradalom lezajlása után meggyőződése folytán alkotmányellenes hivatal nem vállalt, hanem idejét természetrajzi, és történelmi tanulmányokra fordította, s e szakmákban több dolgozatokat

közölt a hazai és nem-t folyóiratokban saját, úgy szintén (Algenon) álnev alatt. Irodalmilag bölcseleti korában először a Rothkroff (Matray) Gábor szerkesztése mellett megjelenő *Humánus*-ben, Kovácsoczy „*Rajzolatok*”-ben „*Tárnalkodás*”, „*Pesti hírlap*”-ban közölt egyet, társadalmi, s más vegyes tudósításokat. Jegyzői hivataloskodása idejében, a *Pesti hírlap*-ot, majd *Kossuth hírlap*-ját látta el sopron megye közigazgatási életére vonatkozó közleményekkel. Az 50-es években Bercey „*Vadászlap*”-jában ismertető vadász cikkeket írt: „*A szalonták éndorlósírjáról*”, „*A szalonták életmódjáról*”, a „*Weichselledeni seregparancsnok*” „*Itálikai vadászatról*”-ról s vadászati rajzok és eseményekről. „*A tanárnapjaimig*”-ban, Bealy Fidel eletrajzáit, *Bezeredy Imre életrajzáról Köszegen*”, „*Huszár ritézsig 1849-ben. A nagy gesztenyefáról*”, „*Köszegi óráról*”, *Jurisch Miklós és Székely Mária arbutusmak életrajzáról*” egyeb kisebb közleményeket, úgy Abafy Lajos „*Hazánk*”-jában az „*Nemzeti foglalkozás*”. Egy honvéd százados levele 1887. „*Vas megyei lapok*”-ban „*Béry Balogh Ádám támadása Köszegen*”, Nekrológ „*Szelestej László a költőről*”. „*Köszeg és Vidéke*”-ben vezér, és több tárcza cikket, a többek között „*Élve a természetben*”, „*Az ér utolsó cseppje*”, „*Vinca emlékezések 1848-1849-re tizenlet tárczákban*”, „*Életpályám történetéből*” tizenegy tárczákban, „*Madaraink vándorlása*”, fölolvastatott a magyar orvosok, és természetvizsgálóknak Szombathelyen 1880. augusztus hó 21-28-ig tartott 21. nagy gyűlésen. „*A tenger színe*” természetrajzi értékes, „*Laka vár és vára*”, „*Egy honvéd százados levele*” s. t. b. Girókuti Falusi gazdája-ban *gyümölcsészeti és kertészeti dolgozatokat*, Batorfy Geza „*Adatok Zalamegye történetéhez*”, nem különben „*Vas megye régészeti egyesület évkönyve*” történelmi értékeséseket. Német nyelvben az „*Imo*”, „*Natur*”, „*Das Ausland*” folyóiratokban természetrajzi cikkeket, ez utóbbiban „*Der Mensch der Steuzeit im Kampf um seine Existenz*”. A bajor és porosz országai kerészeti lapokban többek között „*Die Geschichte der Gartenkunst*” s egyéb dolgozatokat, miuek folytán a

TÁRCZA.

Az „ó-ház.”

Nemzetből fordította: W.

(Vege.)

Hogy az olvasó az imént leírt eseményt megértesse, szükség köire szorított elbeszéléseinkben egy kisre vissza kell nyulnunk.

A fehért vereső toronyoknál ellátott búsza városban korlátlan hatalommal uralkodott Nemény István. Vas markának súlyát három merföldnyire terjedő körben érezte a vidék.

Csak kiadé Köszeg városa az ő vitéz szabad polgáraitól volt képes a garazda ur hatalmával szembe szállni.

Ép azért volt örökös gyűlölség vár és város között, de nem volt képes sem az egyik sem a másik ellenfelét megtérni. Ha a várur hatalmas kezét uelha ki is terjesztette a város falai fölött, Schwellinger polgármester jó tanácsokkal és karddal a jobbiban képes volt mindig megvédeni és fenntartani a város kiváltságait.

Volt Schwellingernek egy gyögyörű szép gyermeke, egy hajadon leánya, Neménynek ellenben egy fia nagy nemzetiségnek utolsó sarja, kit ereje és vitézsége fel fogva messze vidéken ismertek és birtultak. A polgármester jánya az ő szelendús tekintetével egész büszkesége volt edes atyjának és a rég elköltözött edes anyának igazi képmása. Istenfelelem- és fegyvelemben nevelkedve szízi kebele meg mindig gyermeki ábrándokkal élt.

Egyszer csak hazakerkezik vándorlásból Kern posztosnak Valter nevé derék fia, — és a fiatalok megtartak és megszerettek egymást. Hogy e viszonyt semmi sem zavarta a polgármester, valamint a becsületes posztos is helyeselte, az világos dolog, ha tekintetbe vesszük, hogy az öregeknek ez kepezte regtől fogva kedvenc eszméje, és mikor most a fiatalok szívükben oly boldogok voltak, egyesütesüknek mi nem állhatt többé utjában.

Történt azonban, hogy az öreg, mogorva várur, Nemény, azért, mivel a városbeliek az ő hajdút a szenvedésének alkalmával megróhták és alaposan elpáholták, szolgáira együtt ejnek idejeu elhagyta susfeszket és meglepte tartaik között a polgárokat.

A város szászaihoz érve, parancsot adott emóereinek, hogy a falakat egész esendben megmászassák és az alvókat meglepjen, — mely kísérlet azonban a köszegiek óbersegeu hajótörést szenvedett.

Mikor a toronyór a fekete tömegekben közeledő harcsoásokat észrevette, szonnal vesztelt adott, mire a vitéz polgárok alható csatájával a fenyegetett helyre mentek. Az ellenes csapatok véres fövel voltak kénytelenek visszavonulni. Az egyiknek azonban, Elemer, Nemény fiával az eleu, sikerült egy nem szegge őrártott helyen a városba betörni és annak polgárait a lehető legkellemetlenebb módon megiepi. De a fegyverforgatáshoz értő polgárok meglepetésből, fellecsúdvá erős vedreibebe látott, s habar az ellenes oldaltámadást és intezett ellene, sikerült meg a ponczatos szödosokat jól épáholni s a harcstertől való visszavonulása kényezertem.

Most azután a győzők üdözöbe akartak venni a futamodókat, de az óvatos Schwellinger ottól visszatartotta embereit, miután egészen helyesen akent gondol-

kozott, hogy a futásokban is szorongatottak, mint az üldözött fenevadak, fogcsikorgva az utolsó kísérletbe fogának és könnyen kárt tehetnek a győzők soraiiban.

Csak Valter, a posztos fia ragadtatta el magát a harcz nevében, aki keveset magával nyomou követte a futamodókat és buzgósgának meg is adta az árat.

Alig ezer lépésnyire a város falaitól egy ellenes csapat körül fogta és erősen szorongatta.

„Nem fizkö — hangzott az ifju Elemer saava — majd megússzuk, ha a város falain kívül is oly derékban helyt állasz-e?”

Valter, akit e szavak illettek, felelem nélkül felkereste a szőlőt és erős csapatokat mert rá hardjává. De Elemer jobban értet a kardforgatáshoz, mert néhány összecsapás után Valter, ellenfelelek hatalmas csapatát alatt, roskadomni kezdett. Kiserői ekkor csak ason voltak, hogy az elesettet vedjek és hirtességbe helyezhessék.

Szerencsére az öreg Kern miudjárt észrevette fia távozását s annak czeje felett is azonnal tisztában volt. Erős fedezettel kísértett tehát a városból, felszabadította övét és a saját vedelme alatt visszavezette a falak köze. Hanem az apa segély nyújtása kesőn érkezett a hunak.

Valter arcát a halál hideg lehetete érte. Csak egyszer nyitotta föl meg szemét, mikor arája szivszagató juzával ráborult, s akkor utolsó erőit összeszedve e pár szót rebogte: „Jaj nekem, Hilda, vegeu van!”

A leány törtéle könyvet, beteg a haldozó kedvosnek szemét, ezután nemán lelomelkedott és értekelennek mutatta magát minden részvét iránt.

Valter földi maradványai már hetek óta pihenek a földben. Egy kedves kos virágot ültetett sírhalmára.

bajor, majd porosz királyi kertészeti egyesület levelező tagjaul választotta meg. Itt még több apró dolgozatokat, értevéseket a. t. b. de a melyekre az író már maga sem emlékezett. Szopori Nagy Imre királyi táblai, most kuriai bíró, ugy Römer Floris tudósaink buzdítására megírta 1872-ben önálló munkáját, *Köszeg, kir. város jelene és múltja* két kötetben, mely német fordításban is megjelent. Egyébiránt Köszeg város megválasztotta díszpolgárának, az árvaszék helyettes elnökének, azonkívül elnöke volt a helybeli kisdudóvának, a szegény deáksegélyező egyesületnek a. t. b. Folyton dolgozott és a halál, habár érezte közeledését, jóformán munka közben lepte meg.

Általános iparviszonyok.

(Vége.)

A gyári ipar terén a jelentésünk tárgyát képező év nem tüntet fel oly kedvező képet, mint az előző év. Nagyobbzabásu új gyári vállalat kamarakerületünk területén csak egy létesült, a „Magyarangol biscuitgyár részvénytársaság” győrszigeti telepe. Ezen kívül a gyári ipar terén figyelmet érdemlő mozzanatokul megemlíthetjük még: hogy „a győri szeszgyár és finomított részvénytársaság” ásványolajgyár létesítésére; „Deutsch Lajos,” győri bejegyzett börgyáros, börgyár felállítására nyert iparendélyt; hogy „Schmidl A.” győrszigeti bejegyzett csukorkagyáros cég, bérbe vevé az „Oedenburger Candiszucker-Fabrik Johann Ruppert” cég soproni jegeczukorgyárát a Szombathelyen „Arpas és tars.” cég alatt megindult egy csukorkagyártó vállalat; hogy Sopronban Holndonner Adolf és Holndonner Kálmán kenőfők bejegyeztették „Holndonner testvérek” cég alatt közkereseti társaságukat; hogy a „Szombathelyi börgyár részvénytársaság” átvéve a „Lackenhacher Fülöp szombathelyi börgyár betéti társaság” cég ottani börgyárát; hogy Herczeg Sándor és Armuth Nánán nagy-kanizsai lakosok „Concordia” sütő szesz sajtolt élesztő gyár Herczeg és Armuth” cég alatt bejegyeztették közkereseti társaságukat; hogy Köszegen a „Köszegi begyforrás szikvíz részvénytársaság”, Szombathelyen pedig a „Szombathelyi szikvízgyár részvénytársaság” alakult és jegyezteté be cégjét; hogy Sopronban Fischer Ferencz cementgyár, Sárvírtól Schwarz Samu élesztő gyár és Paliban Bock Károly pezsgőbörgyár létesítésére nyert engedélyt; hogy a „herendi porcellángyár részvénytársaság” a herendi porcellángyárnak kőedény gyárral való kibővítését határoza el; hogy Pozsgai Miklós Veszprémben, Mohl Gyula Kapuvártól gőzmalmot, Ulleich Ferencz pedig Ottován mű- és hengeremlomot létesített; hogy Putsch Sándor pinkafői pakrócz és szőnyeggyáros telepén a vizierő mellett a gőzerőt is alkalmazta; hogy Zathureczky Márton, szigmondházi földbirtokos, birtokán cementlap gyárt alapított; hogy Magyar-Ovároti Veszter Imre, képviselő, egy csukorgyár létesítésén fáradozik s hogy számtalan meg ki nem forrott gyáralapítási eszmék reázt a helyi lapok utján, részint az érdekelt iparos körökből származva.

Sajna, ez év folyamán „Lenck Samu”, soproni bejegyzett nagykereskedő és gyáros cég, beszünteté soproni szappangyára üzemét.

Hálás köszönettel tartozunk Nagyméltóságodnak kamarakerületünk gyári ipara iránt a jelentésünk tárgyát képező évben is tanúsított jóakarataért, mely részint abban nyilvánult, hogy 1890. évi szeptember hó 18-án 57.213/VI. szám alatt kelt magass leiratával, az „Első magyar jutafonó- és szövő gyár részvény társaság” Lajtaiúfalú község határában létesített jutafonó és szövő-gyár a részére az 1890. évi XIII. t.-cikkben meg-határozott kedvezményeket, a pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságával egyetértőleg az üzembe helyezés napjától, vagyis 1889. évi október hó 16-tól számítandó tizenöt évre megadni kegyeskedett; másrészt abban, hogy Wessel Lipót veszprémi posztógyárát válságos helyzetéből állami megrendelések által kisegíteni kegyeskedett.

Időközben elérkezett a hűvös ősz s a zord tél is. Fent a vár komor falai között minden változatlanul és csendes volt.

Egyszerre azonban az ölnyi vastag körfalak is elevenülni látszóttak. A legkomolyabban készültek odenfenn Elemér menyegzőjére.

El volt jegyezve a szomazédos Nidasdy leányával s a következő napon az ünnepélyes esküvőnek kellett vala végbemennie, mely alkalmas volt a két hatalmas családot még szorosabbra egymáshozfűzni.

Boldog házasságának előestéjén Elemér gyors lovával meg egyszer ellátogatott az őt nehezen várt arához, s visszatérő útjában megrohanták és megölték.

Irtóztató rémületuralkodott, mikor a bazaságuldott ló ura nélkül és vadul tombolva a várkapu előtt megállott, — az öreg a kétségbeeséshez volt közel.

„Jaj neked gyilkos,” — kiáltá fájdalommal, mikor fia holtestet hozták eléje — „a pokol minden kínjait kell átérezned, ha utoler boszúlo kézem.”

Az apai határtalan fájdalom könnyen megfogható, de milyen nagy lehetett az az öregben, ki Elemérben nem csak fiát, hanem büszke nemzetségének utolsó sarját is ledőltni látta?!

Keresetek, kurattak mindenütt, csak hogy hiába, a legcsekélyebb bűnjelre sem akadtak, amely a gyilkos nyomába vezethetett volna.

Nemedynek mindinkább azzal a gondolattal kelle megbarátkoznia, hogy a lepel, mely fia titokzatos legyilkoltságát fedte, soha sem fog fellebbeni.

Ipskiállítás a jelentésünk tárgyát képező év folyamán kamarakerületünk területén nem tartatott.

Zárva ezen általános visszapillantást, azon kérelemmel járulunk Nagyméltóságod elé:

méltóztassék a képesítéshez kötött mesterségek körét, az általunk jelzett iparágakra rendeletileg kiterjeszteni;

méltóztassék az országos vásárok ügyét továbbra is magas figyelmére méltatni s azok számának apadását minden törvényes eszközzel előmozdítani;

méltóztassék a fegyencsípárt, a nagyméltóságú igazságügyi miniszter urral egyetértőleg, a kézműves ipar jogosult kívánalmaihoz képest, rendeletileg szabályozni s a nagy-kanizsai iparosok különleges panaszát mielőbb orvosolni;

méltóztassék a hadfelszerelési, nevezetesen a közös hadseregbeli és honvédségi bőr- és lábbelik szállítási terén, a decentralizáció elvét érvényre juttatni;

méltóztassék a közszállítások ügyét továbbra is magas figyelmére méltatni s kivált a nyilvános építkezések terén a külföldi versenynek lehetőleg elzárni az utat;

méltóztassék a házalás és vándorügynökök intézményét az előző fejezetben kifejtett elvek alapján szabályozni, illetve korlátozni;

méltóztassék az ipartestületeket belterjesebb munkásságra, nevezetesen segélypénztárak, anyagraktárak, áru csarnokok, szállító szövetkezetek létesítésére serkenteni;

méltóztassék a vidéki pénzügyintézeteket a személyes hitelen alapuló üzlet lassankinti kiterjesztésére buzdítani.

Helyi és vidéki hírek.

— **Buza-szenteles.** Tegnap volt Márkus napja, amelyen búzát szoktak szentelni. A helybeli plébánia-templomból reggeli 8 órakor indult el a népes körmenet, ki a felső-vám melletti buzaöldökre.

— **Himlőoltás.** A városi tisztviselő orvos f. é. május hó 1-ével kezdte meg a védhimlő-oltást. Biztos értesülésünk szerint az oltás csakis borjuniyrakkal eszközöltetik.

— **Üresedésbe jutott állomások.** Weinberger Géza halálával most a városi ellenőri állomás is üresedésbe jutott, úgy, hogy a pénztárin kívül az ellenőri teendőket is ideiglenesen alkalmazott egyen végzi. Pályázat sem az egyik, sem a másik állomásra még nincsen kiírva, s így még egyelőre egyik hely sem lesz választás utján betöltve.

— **Anyakönyv vizsgálat.** Köszeg város polgármestere a napokban vizsgálatot fog teljesíteni a helybeli izraelita hitközség anyakönyveit fölött.

— **Chernel Kalman temetése.** Chernel Kálmán földi maradványait mult esütörtőken kísértük ki a községi temetőbe. A végtisztességre d. u. 5 órakor óriási számban gyülekezett a közönség nem csak a városból, hanem a környékről és különösen Szombathelyről is a halottas házhoz, honan a menet, élén a tanuló-ifjúsággal, a belvároson át tartott a sírkert felé. A halottas kocsi mellett két oldalt a rendes vivőkön kívül négy megyei katona ment kivont karddal s a gyászkiéret után külön egy kocsit, mely a számos szobhnél-szebb koszorút szállította. Köszegen rég volt akkora is oly fényes temetés, mint Chernel Kálmáné, kinek teste most már csendesen pihen elköltözött rokonai körében, a családi sírboltban. A haláleset alkalmával kiadott családi gyászjelentés így hangzik: Chernelházi Chernel Kálmáné szül. tolnai gróf Festetics Mária maga egy gyermekkel, Ietván és neje szül. pongyelóki Roth Dora, Sarolta, és az összes rokonság nevében megszorodott szívvel jelentik szeretett férjének, atyjuknak, ipjának Chernelházi Chernel Kálmánnak, sz. kir. Köszeg városa díszpolgárjának, árvaszéki helyettes elnökének, a kisdudóvo- ugy szegényta-

Fürteit már fehérré festé az idő, a kaszás mind hallhatóbban kopogtatott ajtaján.

Mikor a halállal vívódott, egyszer csak egy idegent vezettek eléje. A jövevény karcsu testü volt, arcvonásain finomság ömlött szét és szemei izgatottságtól égtek.

Az ismeretlen közelebb lépett a haldoklóhoz, egy pár szót dörgött fülébe, melytől ez hirtelen felült s aztán elettelenül visszahanyatlott fekhelyére.

Nemedy megszünt élni! — Az állruhába öltözött idegen Hilda volt, Valter arája. Azt mondá a büszke várurnak:

„Legszebb reményeidett tönkre tettem, én és hie-veim megöltük fiadat, még pedig boszúból, mert a bo-zu édes.”

Es ha az erdő felett röpködő varjak beszélhettek volna, ezek a leány szavait csak megerősíthették volna.

Azóta századok merülek el az idők oceánjában. Más emberek élénkítik a békés határváros ucait. A vár, most már csak „ó-ház”-nak nevezve, összeomlott. Eső és szél munkálkodnak lassan de biztosan végpusztulásán a hatalmas épületnek.

Repkény futja körül a kötőmogat és rikácsoló ragadozó madarak kerülgetik a helyet, hol valaha szintén dobogtak és éreztek emberi szívek.

Az „ó-ház” nyáron ma is még mindig kedvelt kirándulohely.

Krug L.

nulókat segélyező egyesületek, a kath. iskolaszék világi elnökének, a községi takarékpénztár aligazgatójának, a magy. történelmi társulat alapító-, a porosz- és bajor kir. kertészeti egyesület levelező tagjának f. é. április 21-én reggeli fél 11 órakor hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után élte 70-ik évében be-következett csendes elhunytát. A felejtethetlen boldogult földi maradványai f. é. április 23 án d. u. 5 órakor fogtak a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni s a községi családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miséidőszakok pedig f. é. április 24-én 9 órakor ugyancsak a községi plébánia-templomban az egék Urá-nak bemutatni. Köszeg, 1981 április hó 21-én. Áldás és béke lebegjen haló porai fölött!

— **„Ingatlanok forgalma Köszegen.”** E czim alatt azt hozza a *Vasvármegye* utolsó száma nem a legjobb forrásból, hogy Korchmáros Menyhért 13,500 fton megvásárolta a fapiacson levő Schey-Pick-féle emeletes házat, Gyömörey nyugalmazott tábornok pedig a városkörön levő Pauly-féle házat ugyan ily árban. A dolozban annyi a való, hogy a Schey-Pick-féle ház kerék 12,000, a Pauly-féle pedig 12,200 fton kelt el. Megemlítjük ez alkalommal még, hogy a főpiacson álló Mond-féle házat Biringer Mór vette meg 13,500 fton és lehet, hogy ez az összeg kápráztatta annyira a *Vasvármegye* levelező-zéjének szeméit.

— **A vegetáció.** Ama növények, melyek a lefolyt héten virágzáshoz jutottak, a mult évhez képest 21 napi késedelmet mutatnak és 15 évi közepes időnél 11 naposát. A szőlőtöke legesegélyebb jelét sem adja a hajtásnak. Szemei közepes idő szerint május hó első hetében szoktak megnyilni. Ha a növényélet fejlődése általában is késői, szőlőtermésünk nem ígérkezik valami jónak, mivel százéves feljegyzések szerint hideg tavaszra 100 között 73 esetben hideg nyár következett. Sajnos, hogy még most sincs kilátásunk melegebb időjárásra.

— **Táncpróba.** A városunkban jelenleg működő táncztanító befejezvé az általa rendezett táncztanfolyamot, f. é. május hó 2-án esti 8 órakor a bálházban táncpróbát rendez. A zenét Balázs Lajos szolgáltatja. Belépő-jegyek: személyre szóló 1, családra szóló 2 fton.

— **Csevegés a hétről.** Lehullott végre a kék lepel, de csak a szokott, rendes formában. Azt hittük — mert az ördögöt olyan nagyon feketőre festették — hogy nehezebb lesz és a súlya érezhetőbb; de a kalamáriából kikérült tollas nem lubiczkult a „kék” mezőn és nem is freckendezte be az „ujságok” tisztaleplé. Az a kis adag epe, ami szétomlott azon a hivatalos aktán, a légynek sem árt, annál kevésbé a nyomdafestékeknek, mely attól legfőlebb csak feketébbé válhatnak, ha t. i. felkavartatnak. E dolgot tehát leveleznők a napirendről. Nagyobb dolog az, ami legközelebb az „Irtótkön” ké-szül. Egy sereg lelkes turista ugyanis nem éri be azzal, hogy a környék óriása 883 méternyi magasra dugja fel kopasz fejét és főveg nélkül köszöntsen a távolba, — hát kinyújtja vagy 12 méterrel a derekát és kalapot tesz a füle fölé. A legnagyobb áldozatot, az igaz, P. barátunk hozza, aki most letesz az ácsmesterségről és főcsep kalaposnak; de nem sokkal kevesebbet reszkí-roznak rebonczai szomszédaink, akik meg a filczet aján-dekozzák oda a mesterműöz és adnek ingyen-helyet a nagy kalapgyárhoz.

— **Községi ügyvédek 1725-ben.** A *Vasvármegye* egy rendkívüli érdekes adatnak jutott birtokába, mely feltárja, hogy a mult század elején hány ügyvéd működött Vasvármegyében és minő székhelyek szerint oszoltak szét a vármegye területén. A vármegye akkori jegyzőkönyvében foglalt hivatalos összeírás szerint Köszegen két ügyvéd lakott, és pedig: Lada György és Kani-tsár Pál.

— **Nyugalomba.** Ertesülésünk szerint Oberkämp honvéd-ezredes 40 évi szolgálata után május 1-ével a jól megérdemelt nyugalomba lép. Tartózkodási helyéül Lajtai mellett Bruokot szemelte ki.

— **Búcsu.** Borsuuoostor szomazédheli faluban ma tartják a búcsút. A fura idő aligha fog sok vendéget csalni a szomszédba s a korcsmáros se igen áldja majd ezt a hóbortos áprilist.

— **Az utolsó szalonka.** A községi határban az idén, mint általában mindenütt, csekély eredménnyel végződött a szalonka-vadászat. Tízre sem tehető az eljé-tett szalonka, és most már nem is szaporodhatik számuk, mert vége a vonulásuknak.

— **Új állampolgár.** Schulz Ewald, a surányi uródom szorgalmas ispánja, a német országai állam-kötőlékből kilépven, a magyar állampolgárok közé vés-tette fel magát. Az esküt a mult héten tette le megyei alispán ur kezébe. Reméljük, hogy az új magyar pol-gár — ki már zengzetes szép nyelvünket elsajátította — mindenkor csak hasznára fog válni új hazájának.

— **Elöléptetés.** Girardou Róbert, nagykis-patyi gazdasági segéd, tart. hadnagy és az előzőlő kö-rökben előnyösen ismert jeles képzettségű fiatal gazdasz, ispanná neveztetett ki. Gratulálunk a jólmegérdemelt előléptetéshez!

— **Eljegyzés.** Ma tartja eljegyzését Biringér Miksa győri fiatal divatárú kereskedő — Biringér H. kapuvári kereskedő fia — Hácker Sándor közzei háztulajdonos és patyi földbirtokos-vendéglős leányával, a szeretetre méltó Karolinnal N.-K.-Patyon.

— **Osztályvizsgálatok.** A szombathelyi kir. kath. főgymnasium VIII. oszt. tanulóinak osztályvizsgálatai f. é. május hó első felében tartatnak meg a következő sorrendben: máj. 6-án magyar irodalom, történet és philosophia; máj. 9-én hittan; máj. 12-én mennyiségtan és természettan; máj. 15-én class. philologia. Az írásbeli érettségi vizsgálatok május hó 20—24. a szóbeliek pedig június hó 9—12 napján tartatnak.

— **Községi ülés.** Vasvármegye törvényhatósága negyedéves közgyűlést május hó 4-én és folytatva fogja megtartani.

— **A D. K. E. Intézői.** A D. K. E. nagy választmányában, melyben 200 tagnál több foglal helyet, Vasvármegyéből a következők szerepelnek: Gróf Batthyány Lajos Ikervár, herceg Esterházy Pál Léka, Éhon Gyula Szombathely, Istóczy Győző orsz. képviselő Bpest, dr. Kronecker József Szombathely, Kemény Andor Váth. Nagy Ferenc Rohonc, Okolicsányi Dénes Urai Ujfalu, Szent-mártoni Radó Kálmán főispán Répce-Lak, Reiszig Ede alispán Szombathely, Szabély Gyula Rohonc, Szecsódy Kálmán Egyh.-Szecsódy, Szegedy Béla Acsád, Széchenyi Tivadar gróf Felső-Lendva, Szell Kálmán Rátót, Schaffer Imre Szent Gotthárd, Szabó Ernő Szombathely, Tulok Benő Bpest, dr. Tobisch Ferenc Szombathely, Tipka Ferenc Kőszeg, Udvary Ferenc Körmond, Varasdy Károly Bpest, Vargyas Gyula Szent-Gotthárd.

— **Hirdetmény.** A nagyméltóságú kereskedelemügyi kir. miniszterium f. évi április hó 10-én 20 939/VI szám alatt kelt leirata szerint megengedve, hogy Vasvármegye területéhez tartozó Répce-Szt-György községben a f. é. április hó 24-ére eső országos vásár ez évben kivételösen április hó 28-án tartassék meg. Mire orzonnal felhívjuk az érdekelteket körök figyelmét. Sopron 1891. április hó 19-én. *A kerületi kereskedelmi és iparkamara.*

— **Hirdetmény.** A magyar országos tűzoltó szövetség f. é. augusztus 14-től 17-ig Sopronban megtartja X. közgyűlését, mely oly tűzoltó szerek kiállításával lesz összekötve, a melyek vagy közvetlen a tűzoltásban, vagy pedig általában ezen tevékenységel összeköttetésben használtatnak. Erről az érdeklődők oly felvilágosítással értesítettek, hogy a kiállításban gyártmányaikkal részt vegyenek. Bejelentések a magyar országos tűzoltó szövetség X. közgyűlésének intéző bizottságához Sopronban, f. é. május 31-éig intézendők. Sopron, 1891. április hóban. *A kerületi kereskedelmi és iparkamara.*

— **Hirdetmény.** Annak megakadályozása czéljából, hogy a francia országba való bevitelnél bizonyos áruk tekintetében követelt származási bizonylatokban az illető áruk súlyára vonatkozólag foglalt számjegyeknek utólagos megváltoztatása vagy más számjegyeknek hozzáteleje után ezen bizonylatok nagyobb mennyiségű küldeményeknél mint a melyekre azok kiállítottak felhasználhatók ne legyenek, a francia kormány elrendelte, miszerint a szobán levő származási bizonylatokban ezental a súly kivétel nélkül betűkkel kell kiírni vagy kitenni. Ezen intézkedés következtében az arra hivatott francia hatóságok jövőben az oly származási bizonylatokat nem fogják láttamozásokkal ellátni, a melyekben az áruk súlyát betűkkel meg nincs jelezve. Erről az érdekelteket körök orzonnal értesítették. Sopron, 1891. április hóban. *A kerületi kereskedelmi és iparkamara.*

Vegyes hírek.

— **Székfoglaló.** Az akadémia III. (matematikai és természettudományi) osztálya hétfőn délután felolvasó ülést tartott Than Károly elnöklété alatt, a melyen első sorban is Gothard Jenő I. tag tartotta székfoglaló értekezését „spectral photographiai tanulmányok” czímmel. A szerző megköszönve a megválasztatása által őt ért kitüntetést, első sorban ama műszereket írta le és mutatta be fényképekben, amelyeket részben az akadémia segélyezésével, saját szerkesztésével, saját műhelyében készített el. A második részben az előadó a nitrogén spectrumát ismertette.

— **Az ipari és gyári alkalmazottak betegségyónásáról** szóló a legközelebb életbe lépő törvény egy humanus czél érdekében úgy a kisiparosra, mint a gyárosra, valamint a kis- és nagykereskedőre részben új kötelezettségeket s nem jelentéktelen terheket ront. Már magában e kötelezettségek teljesítésében való pontatlanság is jelentékeny bírsággal büntetettik. E szempontból is szükséges tehát, hogy minden érdekelt üzletember tüzetesen megismerje e törvényt s annak rendelkezéseit. De különben is az érdekelteknek egy jó tanácsadó fonalán idő kell ahhoz, hogy egyik vagy másik irányban való elhatározásuk előnyeit vagy hátrányait mérlegeljék s hogy határozatuk keresztülviteléhez, esetleg a szervezéshez a kellő előkészületeket megtehessek s a szükséges tanácskozásokat megkezdhessék. Ezt jelentékenyen előmozdítja a törvénynek most megjelent magyarizatos kiadása, melyben Gelléri Mór, az orsz. ipareg. esület-titkára nemcsak a miniszter, hanem a törvényhozás szakbizottságainak indokait is szakértelemmel csoportosította sőt azokat saját magyarázó jegyzeteivel is kiegészítette. A magyarizatos kiadás legelőszőrűbben szerzőnél (uj-utca 4.) rendelhető meg; 50 kr. előleges beküldése mellett a könyv bérmentve megküldetik.

— **A Dr. Roth Pál szerkesztésében** megjelenő „Kereskedelmi Jog- és Ismeretek Tára” második száma — gazdag és változatos tartalommal — megjelent. Dr. Feibringer Elek fumei h. pénzügyigazgatótól találunk benne egy nagyobb tengerjogi tanulmányt, Dr. Berényi

Pál tanár értekeznek a kereskedelmi könyvek és mérlegek felülvizsgálatáról, Dr. Roth Pál a telefon-jogról, Dr. Berényi Sándor a közuti-(ló)-vaspályák felelősségéről személyi baleseteknél. A törvénykezés — biztosítási szemle — különféle és modalom rovatai sok érdekességet tartalmaznak. A hírtisztítási szemle különös gondtal van szerkesztve és felvilágosító közleményeket találunk benne a „Mutual” és „New-York” amerikai életbiztosítási társaságok bejegyzési ügyeiről

— **Baromfi kedvelőknek.** Az állatkert fajokban gazdag régi jönevű tyúkcsapatban vérfelfrisítés czéljából, valódi-tiszta fajú tenyésztés érdekében érkeztek a külföld elöbhangú tenyésztőtől kitünő példányokban. Az igazgatóság már elfogad megrendeléseket baromfi-tojásokra, és kívánatra bérmentve küld árjegyzéket. Képes árjegyzék 20 krajczárnak készpénzben vagy levéljegyekben leendő előleges beküldése mellett szinte bérmentve küldetik meg a megrendelőnek.

— **A nyitrai megyei gazdasági egyesülettől.** A nyitra és bácskányi gazdasági egyesületet által rendezett f. évi május 3—4-én megtartandó érsokujvári nemzetközi nagy lövővár ügetőverseny rendező bizottsága a következőleg alakítottatott meg: Elnök Jankovics Aladár, tagok: Bartakovits Árpád, Klein Jakab, Klein Lajos, Klobusitzky Sándor, Majláth Ferenc, herceg Odescalchy Livius és herceg Odescalchy Géza. Az ügetőversenyre bejelentések Értekezési városkapitányi hivatala által a verseny napjának május 3-ikának d. u. 1 óráig bármikor elfogadtatnak. Ezen gyorsan fejlődő lövőváron számos külföldi vevő fog megjelenni, minélfogva a tenyésztésre nevé igen jók a kilátások.

— **A magyar ipar diadala.** A tűzoltószerek gyártása terén nemcsak hazánkban, de a külföldön is csak kevés iparosnak sikerült oly ritka szép eredményt elérni, mint Walsér Ferenc országoszerre ismert gyárosnak, kit méltán illet meg a hazai tűzoltószerek gyártása terén az uttörés érdeme. Hogy mily nagy tevékenységet fejtett ki Walsér Ferenc ez iparág fejlesztése érdekében, élénken bizonyítja ama körülmény, hogy ez évben készült el az ő mintaszerűen berendezett gyárában a 10.000-ik tűzi-fecskeendő. — A hazai ipar iránt kiválóan érdeklődő és irányadó körök e nem csekély fontosságú esemény alkalmából méltányolni kívánták Walsér Ferenc érdemeit. E czéla az országos iparegyesület vezérferfiái és a tűzoltóság köréből bizottság alakult, hogy az esemény emlékére fényes ünnepélyt rendezzen, melyre a hazai tűzoltók vezérferfiain kívül mindazokat az előkelőégeket is meghívta, kik a hazai gyáriparnak ez ága iránt érdeklődéssel viseltetnek. — A 10.000-ik fecskeendőt véltelenül ép a magyar kikötő város Fiume vásárolta meg a fumei tűzoltó-egylet részére. A bizottság kebeléből ennek folytán egy küldöttség alakult, hogy az ünnepélyre a Fiumében időző József főherceget, a városi hatóságot s a fumei kormány vezérferfiat meghívja. — A fényes ünnepély e hó 11-én tartatott meg a fővárosi vigadóban csaknem háromszáz meghívott részvétele mellett. — Nemcsak a fővárosból, de az ország távolabbi vidékeiről, Fiuméből és Zágrábról is számosan jelentek meg. Az ünnepély napjára az ország minden részéből számtalan üdvözlő távirat érkezett az ünnepelt gyárhoz. — A nagyszámú táviratok közül különösen kiemeljük József főhercegnek Fiuméből küldött következő táviratát: „Fogadj a legőszintébb üdvözlöttemet a magyar ipar és a hazai tűzintézményünk körül szerzett kiváló érdemeihez. Tartom meg az Ur Isten még sokáig hazánk javára. — József főherceg.” Az üdvözlők között látjuk gróf Khuen-Hédervary horvát bán, gróf Zichy Ágost fumei kormányzó, Hortelendy József, Horváth Mihály, gróf Zichy József főispánok stb. üdvözlötein kívül, Gróf Széchenyi Ödön török altábornagy, a konstantinápolyi tü oltók főparancsnoka, Falk Miksa, Lukács György államtitkár, Gróf Batthyányi Lajos stb. táviratát. A kereskedelmi kamarák, tűzoltótestületek és magánok ez élénk érdeklődése az ünnepelt iránt híven fejezi ki azt az általános megelégedést és örömet, melyet a hazai tűzoltó stb. szerek gyártásának felvirágzása országoszerre keltezt.

— **A magyar-francia biztosító részvénytársaság** Benitzky Ferenc ur ő adótlósága elnöklété alatt f. é. április hó 18-án tartotta közgyűlését. Az előterjesztett igazgatósági jelentésből a következő figyelemre méltó adatokat közöljük. A díj- és illeték bevétele a tűzbiztosítási ágazatban 4.080,072 forintra a jégbiztosítási ágazatban 507,080 forintra; a balesetbiztosítási ágazatban 47,211 forintra; az életbiztosítási ágazatban 792,907 frtra; az összes díjbevétel 6,377,271 forintra rugott. Viszonthiztosítási díjakra valamennyi ágazatban kiadott 1,506,678 forint; károkért kifizetett a tűzágazatban 2,308,021 forint; a jégágazatban 482,822 forint; a balesetágazatban 4,920 forint; az életágazatban 186,822 forint; összesen 2,975,655 forint. Az intézet bevételei a társasági házak jövedelméből, kamatokból, értékek utáni nyereségből és különféle bevételekből 308,952 frtra rugtak; az intézet tartalékai 4,923,073 forintot tesznek. A díjkötelezvénytárhoz 7,784,880 forintot tartalmaz. A biztosítási tőke és járadék (életbiztosítási osztály) 19,078,764 forintot képvisel. Az intézet fenállása óta kártérítések fejében készpénzben ötven millió forintnál többet fizetett ki.

A 35,054 forintot tevő tiszta nyereség nem osztatik el, hanem 32,240 forint kétes követelések tartalékátalja létesítésére fordittatik, és 2,814 forint új számlára átvitetik.

A társaság biztosítási tőkét az évi díjbevétel hozzászámításával 11,752,480 forintra rugnak.

Az angol módszer szerinti 10 kros heti díj életbiztosítások meghoztatása által az intézet ténylegesen szükségletnek felelt meg és azzal főleg kevésbé módos néposztálynak alkalmat nyújtott az életbiztosítás áldásaiban való részvételére.

Örömmel constatáljuk a közgyűlés elé terjesztett szárazam-adatokból és jelentéséből, hogy ezen hazai intézet üzlete szép eredményekkel biztató felvirágzásnak indul és hogy az elmúlt 1890. évben, mely különösen a hazánkban működő biztosító intézetekre nézve válságosnak mondható, a mostoha viszonyok és az elemi csapások dacára ily szép eredményt tudott felmutatni, mely eredmény legnagyobb részben az igazgatóság irányos, takarékos és szolid üzletvezetésének köszönhető.

Felelős szerkesztő: *Wittinger Antal.*
Kiadó-laptulajdonos: *Felgl Gyula.*

3211 90.

Árverési hirdetményi kivonat.

A közzei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Pettl József** incedi lakos önkéntes árverés iránti ügyében a közzei kir. járásbíróság területén lévő Incedé község határában fekvő az incedi 265. számú tjkvben A + 48 helysz. 44. összeírási számú egész ház és udvara 400 frt ezennel megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan

az 1891. évi május hó 14-ik napján d. e. 10 órakor Incedé község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az árverési becsárának 10%-át vagyis 40 frtot készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1890-dik évi december hó 19. napján.

A közzei királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbíró.

41391.

Árverési hirdetményi kivonat.

A közzei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Fehér Lujza** végrehajtónak **Bejczy János** és társai végrehajtást szenvedő elleni 300 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a közzei kir. járásbíróság területén lévő Seregely háza határában fekvő, a seregelyházi 199 sz. tjkvben A 1 19 hr. kertre 63 frt, a 213 hr. rétre 34 frt és a 228 hr. rétre 63 frt a seregelyházi 121 sz. tjkvben A + 216 hr. rétre 46 frtban ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az

1891. évi május hó 9. napján d. e. 10 órakor Seregelyházi község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszeg 1891. évi február hó 25-napján.

A közzei kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbíró.

3692 1890.

Árverési hirdetményi kivonat.

A közzei kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy **Felglstok Márton** végrehajtónak, **Marton Mihályné** szül. Schiefer Erzebet végrehajtást szenvedő elleni 489 frt. 96 kr. tőkekövetelés és járutek iránti végrehajtási ügyében a közzei kir. járásbíróság területén lévő Kőszeg határában fekvő, a közzei 212 sz. tjkv. Az I. 1—2 sor 319. 320 hr. és 211 összeírási sz. házra és kertre 1385 frt a + 1072 hr. káposztásra 10 frt a + (6685—6686) m. gyümölcsösre 97 frt és a 6519 hr. gesztenyésre az árverést 47 frt ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok

1891. évi május hó 12-ik napján d. e. 10 órakor alulirt bíróságnál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1891. évi január hó 11. napján.

A közzei királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbíró.

